

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ε.1. Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΚΡΗΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ

Η ανάληψη των καθηκόντων του Έπατου Αρμοστή Πρίγκιπα Γεωργίου (9 Δεκεμβρίου 1898)

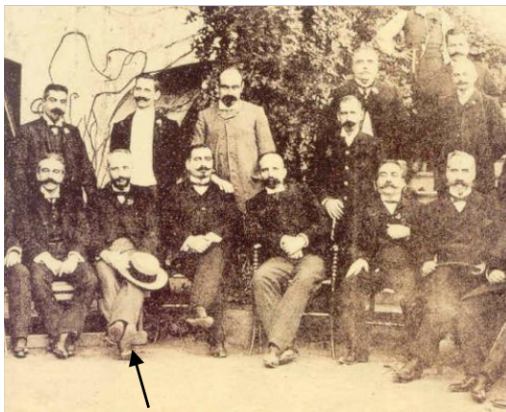
- ☐ Ναύαρχος Ποττιέ παραδίδει επίσημα τη διοίκηση
- ☐ Πλοία Δυνάμεων χαιρετίζουν σημαία Κρητικής Πολιτείας
- ☐ Έπατος Αρμοστής απευθύνει το πρώτο διάγγελμα προς τον κρητικό λαό
- ☐ Η κρητική σημαία στο φρούριο Φιρκά (τουρκική στη Σούδα)
- ☐ Το νησί υπό διεθνή προστασία

Ο Πρίγκιπας Γεώργιος αποβιβάζεται στην Κρήτη, 9 Ιανουαρίου 1898.

Η οργάνωση της Κρητικής Πολιτείας : σύνταξη Συντάγματος και συγκρότηση κυβέρνησης

Η επιτροπή σύνταξης του Συντάγματος της Κρητικής Πολιτείας. Δεύτερος από αριστερά ο Ελ. Βενιζέλος (με το βέλος).

- ☐ 10 Δεκ. : Αναχώρηση ξένων ναυάρχων
- ☐ 16μελής επιτροπή (12 χριστιανοί-4 μουσουλμάνοι) εκπονεί το σχέδιο του κρητικού συντάγματος²
- ☐ 9 Ιαν. 1899 : Διάταγμα «Περί συγκροτήσεως της Κρητικής Συνελεύσεως»
- ☐ Προκήρυξη εκλογών για ανάδειξη πληρεξουσίων : εκλέγονται 138 χριστιανοί και 50 μουσουλμάνοι³
- ☐ 8 Φεβρ. 1899 : Κρητική Βουλή αρχίζει εργασίες
- ☐ Συντάσσεται το Σύνταγμα της Κρητικής Πολιτείας κατά το πρότυπο του ελληνικού
- ☐ Εγκρίνεται από το Συμβούλιο των Πρέσβων των Προστατίδων Δυνάμεων στη Ρώμη
- ☐ Τίθεται αμέσως σε εφαρμογή
- ☐ Συγκροτείται και ορκίζεται η πρώτη κυβέρνηση (υπ. Δικαιοσύνης ο Ελ. Βενιζέλος)⁴

Οι 138 Χριστιανοί πληρεξούσιοι της Κρητικής Βουλής. Με το βέλος ο Ελ.Βενιζέλος.

1 Ο Γάλλος Ναύαρχος Ποττιέ ήταν ο Πρόεδρος του Συμβουλίου των Ναυάρχων των Τεσσάρων Προστατίδων Δυνάμεων (Αγγλίας, Γαλλίας, Ρωσίας και Ιταλίας), που είχαν την ευθύνη για την τήρηση της τάξεως, με τα στρατεύματα που διατηρούσαν στο νησί.

2 Πρόεδρος της 16μελούς Επιτροπής για τη σύνταξη του σχεδίου Συντάγματος της Κρητικής Πολιτείας ήταν ο Ιω.Σφακιανάκης και εκ των μελών της ο Ελ. Βενιζέλος.

3 Οι εκλογές έγιναν στις 24 Ιανουαρίου 1898. Ο αριθμός των πληρεξουσίων είχε καθορισθεί με βάση την πληθυσμιακή αναλογία Χριστιανών-Μουσουλμάνων.

4 Οι υπουργοί της πρώτης κυβέρνησης της Κρήτης ήταν : Ελ. Βενιζέλος Δικαιοσύνης, Κ. Φούμης Οικονομικών, Μ. Κούνδουρος Εσωτερικών, Ν. Γιαμαλάκης Εκπαίδευσης, Χ. Σκυλιανάκης (Χουσεΐν Γενιτσαράκης) Δημόσιας Ασφάλειας.

Ε.2. Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ

Το έργο της πρώτης κυβέρνησης της Κρητικής Πολιτείας

1. Νόμοι και διατάγματα
2. κρητική δραχμή
3. Κρητική Τράπεζα
4. ταχυδρομική υπηρεσία
5. Χωροφυλακή (καραμπινιέροι)
6. Εκπαίδευση (σχολεία, δάσκαλοι)
7. Δημόσια υγεία (λεπροκομείο Σπιναλόγκας 1903)
8. Καθεστώς τοπικής Εκκλησίας (Οργανικός Νόμος 1900 : ημιαυτόνομη Εκκλησία, Προκαθήμενος εκλέγεται από το Οικουμενικό Πατριαρχείο - η Κρητική Πολιτεία εκδίδει Διάταγμα αναγνώρισης και εγκατάστασης)

Υπάλληλοι της Ταχυδρομικής
Υπηρεσίας Κρήτης

Η ηγεσία της Κρητικής
Χωροφυλακής

Ε.3. ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΝΕΦΗ

Τα αίτια της εσωτερικής κρίσης

Τα μειονεκτήματα του Κρητικού Συντάγματος

- ☐ υπερβολικά συντηρητικό : υπερεξουσίες στον Ηγεμόνα (δεσποτική συμπεριφορά)
- ☐ ασάφεια στον καθορισμό αρμοδιοτήτων : τριβές - προσωπικές αντιπαραθέσεις
- ☐ Δυσφορία-πικρία τοπικών παραγόντων : παραγκωνίζονται - διορισμός Αθηναίων συμβούλων (άγνοια κρητικών πραγμάτων και ψυχολογίας Κρητών)

Η διαχείριση του ζητήματος της ένωσης της Κρήτης με την Ελλάδα

- ☐ Διάσταση απόψεων Γεωργίου - Ελευθερίου Βενιζέλου
 - ☐ Η άποψη του Γεωργίου : συνεχείς παραστάσεις και υπομνήματα προς τις Μεγάλες Δυνάμεις
 - ☐ Η άποψη του Βενιζέλου : λύση σταδιακή, με βαθμιαίες κατακτήσεις (πρώτη η απομάκρυνση των ξένων στρατευμάτων – αντικατάσταση από ντόπια πολιτοφυλακή)
- ☐ προσωπική αντιπαράθεση
- ☐ Ο Βενιζέλος δεν αναγνωρίζει στον Πρίγκιπα το δικαίωμα να διαχειρίζεται προσωπικά το εθνικό ζήτημα
- ☐ διοχέτευση συκοφαντικών κειμένων στις αθηναϊκές εφημερίδες εναντίον Ελ. Βενιζέλου
- ☐ κλίμα διχασμού.

5 "Ως ένας εκ των τριακοσίων χιλιάδων Κρητών, δεν σας εκχωρώ το δικαίωμά μου, ώστε μόνος σεις να ρυθμίζετε αυτοβούλως την εθνικήν πολιτικήν του τόπου μου!".

Ε.4. Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΘΕΡΙΣΟΥ (1905)**α. Τα αίτια και οι αφορμές****Η απόλυση του Βενιζέλου**

- ☐ 18 Μαρτίου 1901 : ο Γεώργιος απολύει Βενιζέλο από αξίωμα υπουργού. ⁶
- ☐ Βενιζέλος δημοσιεύει στον *"Κήρυκα"* πέντε άρθρα (*"Γεννηθήτω φως"*)
- ☐ Γεώργιος : απαγόρευση ελευθεροτυπίας - διώξεις και φυλακίσεις μελών της αντιπολίτευσης

Η συγκρότηση της Ηνωμένης Αντιπολιτεύσεως

- ☐ πλήρες πολιτικό αδιέξοδο
- ☐ Βενιζέλος ηγέτης των δυσανεσθημένων από την πολιτική του Πρίγκηπα
- ☐ σχηματίζεται η Ηνωμένη Αντιπολίτευσις
- ☐ τριανδρία : Βενιζέλος, Κ. Φούμης, Κ. Μάνος

Οι εκλογές του 1904 και η προκήρυξη της Αντιπολίτευσης

- ☐ τέλος 1904 : προκήρυξη εκλογών για ανάδειξη 64 βουλευτών- άλλοι 10 θα διορίζονταν από Πρίγκηπα.
- ☐ Αντιπολίτευση απέχει και καλεί λαό σε αποχή
- ☐ 26 Φεβρουαρίου 1905 : προκήρυξη αντιπολίτευσης για μεταβολή Συντάγματος (το πρώτο επίσημο επαναστατικό κείμενο)

Η προετοιμασία της Επανάστασης

- ☐ πιθανή ημέρα εξέγερσης 14 Μαρτίου (σκοπίμη-παραπλανητική)
- ☐ ομάδες ενόπλων στο Θέρισο (κοντά στα Χανιά, περιοχή δυσπρόσιτη και οχυρή)

Η κήρυξη της επανάστασης (10 Μαρτίου 1905) και η ταχύτατη επέκτασή της

- ☐ τοιχοκολλημένες προκηρύξεις : κατάργηση της αρμοστείας, συμπαράσταση, ανυπακοή
- ☐ εκπρόσωποι επαναστατών σε όλη την Κρήτη - επαναστατικός αναβρασμός στην κρητική ύπαιθρο
- ☐ Ψηφίσματα συμπαράστασης

- ☐ οι ισχυρότεροι παράγοντες προσχωρούν στην επανάσταση
- ☐ Βενιζέλος ενημερώνει λαό και αντιπροσώπους Μεγάλων Δυνάμεων για λόγους και σκοπούς επανάστασης.

Λαϊκή λιθογραφία για την Επανάσταση στο Θέρισο

Ενοπλοι επαναστάτες στο Θέρισο

Ο Ελ. Βενιζέλος στο Θέρισο

⁶ Το διάταγμα «Περί απόλυσεως του επί της Δικαιοσύνης Συμβούλου Ελευθερίου Βενιζέλου» ανέφερε :

ΗΜΕΙΣ ΠΡΙΓΚΗΨ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, ΥΠΑΤΟΣ ΑΡΜΟΣΤΗΣ ΕΝ ΚΡΗΤΗ

Έχοντες υπόψη το άρθρον 65 του Συντάγματος, επειδή ο επί της Δικαιοσύνης Σύμβουλος Ελευθέριος Βενιζέλος όλως αναρμοδίως υπεστήριξε και δημοσία εξέθηκε γνώμας επί σπουδαιοτάτου ζητήματος του τόπου αντιθέτους προς το Ημέτερον φρόνημα και την Εντολήν Ημών, απολύομεν αυτόν του αξιώματος του Συμβούλου επί της Δικαιοσύνης. Εν Χαλέπα τη 18 Μαρτίου 1901, ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Γ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ, 2013-14

β. Η αντίδραση του Πρίγκηπα

- Ανησυχία Πρίγκηπα- περιβάλλοντός του- ελληνικής κυβέρνησης - Προστάτιδων Δυνάμεων
- σπασμωδικά μέτρα Πρίγκηπα :
 - προθεσμία 36 ωρών για κατάθεση όπλων
 - στρατιωτικός νόμος σε όλη την Κρήτη
 - νόμος "Περί ιδρύσεως σώματος δημοφρουρών" ("ροπαλοφόροι")
- δύο κυβερνήσεις : Χανιά (του Αρμιοστή) - Θέρισο (επαναστατών)
- πλήρης διάσπαση - απειλή εμφυλίου ορατή
- βασιλικές πιέσεις στην ελληνική κυβέρνηση για καταδίκη κινήματος :
 - 12 Μαρτίου 1905 : σκληρές δηλώσεις Δηλιγιάννη κατά Βενιζέλου
 - ανοιχτή υποστήριξη κινήματος από ελληνική κοινή γνώμη και αθηναϊκές εφημερίδες

Ο πρίγκηπας Γεώργιος σε νεαρή ηλικία

γ. Η στάση των Μεγάλων Δυνάμεων και οι διπλωματικοί ελιγμοί του Ελ. Βενιζέλου**Η στάση των Δυνάμεων**

- Μεγάλες Δυνάμεις : δεν τήρησαν ενιαία στάση (αναμονή εξελίξεων) – Ρωσία μόνο υπέρ Πρίγκηπα (ρωσικό πολεμικό κανονιοβολεϊ θέσεις επαναστατών στο Θέρισο)
- Βενιζέλος βέβαιος για αδυναμία ενιαίας στάσης Μεγ. Δυν. και συντονισμένης δράσης ξένων στρατευμάτων
- Κίνδυνος εμφυλίου πολέμου από ανάμιξη Μεγ. Δυν.
- 21 Μαρτίου 1905 : συλλαλητήριο Ηρακλείου : Ι. Σφακιανάκης, απαράδεκτη η ξένη ανάμιξη, συμπαράσταση

Η προσωρινή κυβέρνηση της Κρήτης

- πρόεδρος Ελ. Βενιζέλος – υπουργοί Κ. Φούμης, Κ. Μάνος
- έκδοση γραμματίων για εσωτερικό πατριωτικό δάνειο 100.000 δραχμών
- υπηρεσίες οικονομικών, συγκοινωνιών και διοίκησης
- γραμματόσημα
- εφημερίδα "Το Θέρισο".
- χωροφύλακες αυτομολούν προς τους επαναστάτες

Οι διπλωματικές προσπάθειες των Δυνάμεων και του Βενιζέλου

- Προσπάθειες Μεγ. Δυν. για πολιτική λύση με διαπραγματεύσεις (πτώση δημοτικότητας Πρίγκηπα, καθολική αποδοχή επαναστατικών ιδεών από το λαό)⁷
- υπομνήματα επαναστατών προς Μεγ. Δυν. : βάση συζήτησης το ενωτικό ζήτημα - οι Δυν. δεν επιθυμούν ένωση
- Στόχος Βενιζέλου : καθεστώς ανάλογο με Ανατολικής Ρωμυλίας, ελεύθερο κράτος με σκιώδη σουλτανική επικυριαρχία.

Τα μέλη της προσωρινής κυβέρνησης Κρήτης στο Θέρισο : Βενιζέλος, Φούμης, Μάνος

Φύλλο της εφημερίδας «Το Θέρισο» και γραμματόσημο της προσωρινής κυβέρνησης

⁷ Κατά τις προβλέψεις του Βενιζέλου, ο επαναστατικός αγώνας τον οποίο ανέλαβε "απέδειξε ότι η διπλωματία εις των ζητημάτων των υποδούλων λαών την λύσιν προβαίνει μόνον όταν ταύτα τίθενται προ αυτής υπό την οξυτάτην μορφήν της εθνικής εξεγέρσεως. . .".

⁸ Οι επαναστάτες δηλαδή έθεταν ως κύριο αίτημά τους την Ένωση με την Ελλάδα.

δ. Το τέλος της επανάστασης του Θερίσου και ο θρίαμβος της πολιτικής του Ελευθερίου Βενιζέλου**Το Τελεσίγραφο των Δυνάμεων (2 Ιουλίου 1905)**

- ☐ αδυναμία Δυνάμεων να μεταβάλουν το πολιτικό καθεστώς του νησιού
- ☐ διαβεβαίωση για ουσιώδεις εσωτερικές μεταρρυθμίσεις
- ☐ όρος : κατάθεση όπλων εντός 15 ημερών με παράλληλη χορήγηση γενικής αμνηστίας

Οι διαπραγματεύσεις και η συμφωνία των Μουρνιών

- ☐ σκληρές, όλο το καλοκαίρι του 1905
- ☐ 2 Νοεμβρίου 1905 : Συμφωνία στο μοναστήρι των Μουρνιών Κυδωνίας
 - ☐ γενική αμνηστία
 - ☐ δέσμευση Μεγ. Δυν. να επεξεργαστούν χάρτη νέων παραχωρήσεων
 - ☐ άρνηση ένωσης

Γελοιογραφία που σατιρίζει τις βλέψεις των Δυνάμεων στην Κρήτη

Η Διεθνής Επιτροπή : νέες ευνοϊκές ρυθμίσεις

- ☐ Φεβρουάριος 1906 : Διεθνής Επιτροπή για εξέταση κατάστασης και όρων λειτουργίας αρμοστειακού καθεστώτος και υποβολή έκθεσης
- ☐ διαβουλεύσεις Μεγ. Δυν. με Βενιζέλο και Ελληνική Κυβέρνηση : νέα ρύθμιση του Κρητικού Ζητήματος
 - ☐ οργάνωση Κρητικής Χωροφυλακής με εντελώς νέο σχήμα
 - ☐ ίδρυση Κρητικής Πολιτοφυλακής με Έλληνες αξιωματικούς
 - ☐ ανάκληση ξένων στρατευμάτων μετά την αποκατάσταση της γαλήνης

Η Β΄ Συντακτική Συνέλευση (για νέο Σύνταγμα)

- ☐ Β΄ Συντακτική Συνέλευση : ενωτικό ψήφισμα
- ☐ 14 Αυγούστου 1906 : Οι Μεγ. Δυν. παραχωρούν στο βασιλιά Γεώργιο Α΄ το δικαίωμα διορισμού του Υπατου Αρμοστή της Κρήτης
- ☐ η Κρήτη ιδιότυπη ελληνική επαρχία

1906-7 : Η επιτροπή για την ψήφιση νέου Συντάγματος

Η παραίτηση του Πρίγκιπα Γεωργίου

- ☐ 12 Σεπτεμβρίου 1906 : παρά παρακλήσεις αντιβενιζελικών ο Γεώργιος παραιτείται
- ☐ αναχωρεί από Κρήτη
- ☐ βασιλιάς Γεώργιος υπέδειξε ως νέο Υ.Α. τον Αλέξανδρο Ζαΐμη

Ο Πρίγκιπας Γεώργιος με μέλη της αυλής του και ξένους αξιωματικούς

Ομιλία του Πρίγκιπα Γεωργίου στα Χανιά

Ε.5. Η ΑΡΜΟΣΤΕΙΑ ΤΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΖΑΪΜΗ (1906-1908)**Η ανάληψη των καθηκόντων**

- ☐ 18 Σεπτεμβρίου 1906 : ανάληψη καθηκόντων
- ☐ έμπειρος πολιτικός, πρώην πρωθυπουργός, μετέπειτα Πρόεδρος Ελληνικής Δημοκρατίας
- ☐ πολιτική ομαλότητα -νέα περίοδος δημιουργίας

Το έργο του Ζαΐμη

- ☐ Βελτίωση οικονομίας
- ☐ Αναδιοργάνωση δημόσιας διοίκησης
- ☐ ιδιαίτερη φροντίδα για δημόσια υγεία και παιδεία
- ☐ Οργάνωση Πολιτοφυλακής Κρήτης (πρώτος στρατός του νησιού (1907), αξιόμαχος, Βαλκανικοί πόλεμοι 1912-1913)

Η εκκένωση της Κρήτης από τις Μεγ. Δυν.

- ☐ Απόφαση Μεγ. Δυν. : εκκένωση Κρήτης σε ένα χρόνο (εγγύηση ασφάλειας μουσουλμάνων)
- ☐ 21 Μαΐου 1908 : Ευχαριστήριο Ψήφισμα της Κρητικής Βουλής προς Μεγ.Δυν. = επίσημη πολιτική πράξη χειραφέτησης Κρήτης από προστασία Μεγ.Δυν.

Ε.6. Η ΚΑΤΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΑΡΜΟΣΤΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ**Αίτια : η διεθνής συγκυρία**

- ☐ προσάρτηση Βοσνίας και Ερζεγοβίνης από Αυστρία
- ☐ ανακήρυξη Βουλγαρίας σε βασίλειο, με προσάρτηση Ανατολικής Ρωμυλίας
- ☐ ελλ. κυβέρνηση Γ. Θεοτόκη υπέδειξε ανάγκη λαϊκών κινητοποιήσεων για κήρυξη ένωσης

Το πρώτο ενωτικό ψήφισμα των Κρητών και ο σχηματισμός προσωρινής διακομματικής Κυβέρνησης

- ☐ 24 Σεπτεμβρίου 1908 : λαϊκή συγκέντρωση στα Χανιά : πρώτο ψήφισμα της ένωσης
- ☐ επίσημο ψήφισμα Κρητικής Κυβέρνησης
- ☐ Ελληνική Κυβέρνηση αποφεύγει επίσημη αναγνώριση ένωσης- παρασκηνιακές οδηγίες

Ε.7. ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΩΝ ΕΤΩΝ 1909-1913**Οι αντιδράσεις της Τουρκίας και των Μεγάλων Δυνάμεων**

- ☐ Τουρκία : έντονες διαμαρτυρίες
- ☐ Δυνάμεις :
 - ☐ σιωπηρή αποδοχή –όχι επίσημη αναίρεση του πολιτικού καθεστώτος του 1898
 - ☐ Απαίτηση υποστολής της ελληνικής σημαίας στο φρούριο Φιρκά
 - ☐ Κυβέρνηση Κρήτης δεν υπακούει – παραιτείται
 - ☐ στρατιωτικό άγημα Δυνάμεων κόβει τον ιστό

Οι εκλογές του Μαρτίου 1910 και η κυβέρνηση Βενιζέλου

- ☐ πολιτικό κενό : προσωρινά κυβερνητικά σχήματα, έως εκλογές Μαρτίου 1910
- ☐ πλειοψηφία Βενιζέλου –σχηματισμός κυβέρνησης (17 Μαΐου 1910)
- ☐ Βενιζέλος : κορυφαία πολιτική προσωπικότητα στην Κρήτη

Ε.8.Η ΜΕΤΑΚΛΗΣΗ ΤΟΥ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ**Η μετάκληση και οι αντιδράσεις των Κρητών**

- ☐ Στρατιωτικός Σύνδεσμος καλεί Ελ. Βενιζέλο να αναλάβει πρωθυπουργία Ελλάδας (Σεπτέμβριος 1910).
- ☐ Αντιδράσεις Κρητών :
 - ☐ Φόβοι για την απουσία του λόγω διπλωματικών του ικανοτήτων
 - ☐ Ικανοποίηση, λόγω ενδεχόμενης ταχύτερης λύσης του Κρητικού Ζητήματος από τη νέα θέση του

Η στάση του Βενιζέλου και οι αντιδράσεις των Κρητών

- ☐ Δεν πίστευε ότι είχε φτάσει το πλήρωμα του χρόνου
- ☐ Αρνητικές απαντήσεις στους Κρήτες-δυσάρεστος
- ☐ Άρνηση εισόδου Κρητών βουλευτών στο ελληνικό κοινοβούλιο
- ☐ αντιδράσεις στην Κρήτη: αναταραχή (τέλη 1911), συγκρότηση Επαναστατικής Συνέλευσης (3 Ιανουαρίου 1912), οργάνωση ενόπλων σωμάτων

Ε.9.Η ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΛΥΣΗ ΤΟΥ ΚΡΗΤΙΚΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ**Εξελίξεις μετά την κήρυξη των Βαλκανικών πολέμων (Οκτώβριος 1912)**

- ☐ Οι Κρήτες βουλευτές, δεκτοί στο ελληνικό κοινοβούλιο
- ☐ Ενωτικό Ψήφισμα Βουλής (κοινόν Κοινοβούλιον)
- ☐ Βενιζέλος δεν προχώρησε περισσότερο, για να μη διαταράξει σχέσεις με Δυνάμεις, εν όψει του πολέμου
- ☐ Γενικός Διοικητής Κρήτης Στέφανος Δραγούμης (12 Οκτωβρίου 1912)
- ☐ ορατή η ήττα της Τουρκίας
- ☐ απέμενε επικύρωση Ένωσης με υπογραφή διεθνούς συνθήκης
- ☐ 14 Φεβρουαρίου 1913 : αφαίρεση σημαιών Μεγάλων Δυνάμεων και Τουρκίας

Η Συνθήκη του Λονδίνου (30 Μαΐου 1913)

- ☐ άρθρο 4 Συνθήκης του Λονδίνου : σουλτάνος παραιτείται από δικαιώματά του στην Κρήτη, την παραχωρεί στις Μ. Δυνάμεις της Ευρώπης.
- ☐ Ιδιαίτερη Συνθήκη ειρήνης Ελλάδας -Τουρκίας (14 Νοεμβρίου 1913) : σουλτάνος παραιτείται από δικαιώματά του στην Κρήτη – ένταξη Κρήτης στην ελληνική επικράτεια ως οργανικό και αναπόσπαστο τμήμα της.
- ☐ Σιωπηρή αποδοχή από Μ.Δυνάμεις

Η επίσημη κήρυξη της Ένωσης

- ☐ 1 Δεκεμβρίου 1913 επίσημη κήρυξη Ένωσης (παρουσία Κωνσταντίνου- Βενιζέλου)
- ☐ έπαρση ελληνικής σημαίας στο φρούριο Φιρκά
- ☐ μαρμάρινη επιγραφή : ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑ ΕΝ ΚΡΗΤΗ 1669-

